

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3140/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8. számú végzésére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikke (1) bekezdése, XVI. cikke, XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő. Az indítványozó mint különélő édesapa számára közös gyermekük tekintetében az együtt élő szülő – a gyermek édesanyja – úgy biztosította 2021. november 19. napján 16 órától 2021. november 21. napján 19 óráig a folyamatos kapcsolattartást, hogy a gyermeket a verstanuláshoz szükséges tanfelszerelés (olvasókönyv) nélkül adta át, ezáltal megzavarta a gyermekkel való zavartalan kapcsolattartást. A verstanulásról mint házi feladatról az indítványozó csak a gyermek leckeüzetéből értesült.
- [3] Ezt követően az indítványozó a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 22/B. § (3) bekezdése és (4) bekezdés *d*) pontja alapján azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a kérelmezett édesanya neki felróható módon megghiúsította a gyermekkel való kapcsolattartást a fenti időpontban, és rendelje el a végrehajtását.
- [4] A Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8 számú végzésével indítványozó kérelmét elutasította, érdemben vizsgálta, hogy a kérelmezett édesanya tekintetében a Bpnp. 22/B. § (4) bekezdése szerinti felróhatóság megállapítható-e. A Járásbíróság döntésének indokolása során abból a tényből indult ki, hogy a folyamatos kapcsolattartás teljes terjedelemben megvalósult, az indítványozó az olvasókönyv hiányát a nemperes eljárás megkezdéséig nem jelezte az együtt élő édesanyjának. Megállapította továbbá azt is, hogy a kapcsolattartás a megjelölt teljes időtartamban zavartalanul megvalósult a tankönyv hiánya ellenére is. A járásbíróság végzésében végül felhívta a feleket a kapcsolattartás körében történő fokozott együttműködés jelentőségére (Szegedi Járásbíróság 29.Pk.51.152/2021/8. számú végzése, Indokolás [43]).
- [5] A Szegedi Törvényszék e döntést 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzésével helybenhagyta. Döntésének indokolásában az Alkotmánybíróság 3067/2022. (II. 25.) AB határozatában foglalt alkotmányossági követelményrendszer kívánalmaiból indult ki (Indokolás [27]). Ez alapján megállapította, hogy a tankönyv hiánya a gyermek és az indítványozó „minőségi együtt töltött idejét nem befolyásolta” (Indokolás [28]). A Szegedi Törvényszék egyebekben részletesen értékelte az együttélő szülő magatartásának felróhatósága körében a felmerült körülményeket, amelynek során arra a következtetésre jutott, hogy a gyermeket nem érte hátrányos következmény, a tanulmányi előmenetelét hátrányosan nem befolyásolta az olvasókönyv hiánya 2021. november 19-21. napok között.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikkét és XVI. cikkét azért sértik a panasszal támadott végzések, mert kiüresítik a Ptk. 4:180. §-a és 4:178. §-a szerinti rendelkezéseket: „a kapcsolattartásra jogosult szülő és a gyermek nem kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy jogosultak legyenek eldönteni, hogy az együtt töltött időben – akár közös programként – a tanulást választják”.
- [7] Az indítványozó szerint az ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése is sérült, mert a Szegedi Járásbíróság az eljárás során benyújtott kérelmezetti ellenkérelmet nem küldte meg véleményezésre az indítványozó

számára. Ezáltal sérült a fegyverek egyenlőségének elve. Az indítványozó végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét is megjelölte. Álláspontja szerint „a bizonyítással kapcsolatos indítványozási és észrevételezési jog éppen azt teszi lehetővé, hogy már az elsőfokú eljárásban ütköztetni lehessen az álláspontokat. Ha ez a bizonyítékok ügyféllel való megismertetésének elmaradása miatt nem történik meg az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban ugyan van rá lehetőség a teljes felülbírálat okán, azonban a másodfokú döntés ellen már nem lehet jogorvoslatot előterjeszteni, így a bizonyítással kapcsolatos érvelés sem kifogásolható. Az elsőfokú döntés elleni jogorvoslat pedig az alapvető eljárási jogok korlátozása miatt fogalmilag nem lehet teljes körű”.

- [8] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [9] 3.1. A támadott másodfokú végzést az indítványozó 2022. július 15-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt pedig 2022. augusztus 1-jén – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be a Szegedi Járásbírósághoz.
- [10] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható [3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]]. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozott, mindazonáltal részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében nem az indítványozó gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben érdemi elbírálásra nincs lehetőség [vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]].
- [12] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság alapjogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a gyermek olvasókönyve átadásának a hiánya nem sértette a kapcsolattartás zavartalanságát); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.131/2022/7. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét: ebben a vonatkozásban az indítvány – az alaptörvényi rendelkezés megjelölésén kívül – egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó a *fair* eljáráshoz való jog sérelmének állításával összefüggő érveit csupán az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozóan mutatta be, arra nem tért ki panasz beadványában, hogy a támadott bírói végzések miért és mennyiben érintik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* hatósági eljáráshoz való jogot, és miért okozzák ezen alapjog sérelmét.
- [14] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, ezzel összefüggésben a XVI. cikk (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében lehet határozottnak tekinteni.
- [15] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alkotmánybíróság a követelőkben e befogadási feltételnek való megfelelést a kapcsolattartáshoz való jog [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése], valamint a *fair* eljáráshoz és jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése] tekintetében elkülönítve vizsgálta.
- [16] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és XVI. cikk (2) bekezdésével összefüggésben, már kidolgozta ugyanis a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat], és a kapcsolattartás zavartalanságának a kérdéskörével is foglalkozott

[lásd: 3351/2022. (VII. 25.) AB határozat, a továbbiakban: Abh.; 3067/2022. (II. 25.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.

- [17] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Elvitel esetében a „gyermek átadása magába foglalja a gyermek személyén túl a gyermek ruházata és a kapcsolattartás során szükséges egyéb tárgyai (például állandó vagy eseti gyógyszerek, tanszerek, biztonságérzetet növelő alvójáték) átadásának a kötelezettségét is. Ennek elsődleges indoka, hogy a józan ésszel, de legfőképpen a gyermek legjobb érdekével bármilyen más értelmezés ellentétes lenne” (Abh., Indokolás [56]). A szükséges tárgyak köre esetről esetre eltérő lehet. Amint azt az Abh. általános jelleggel megállapította, azokat a tárgyakat kell a gyermek számára összekészíteni, „amelyekre a gyermeknek a kapcsolattartás ideje alatt szüksége lehet, és amelyekkel csak a gondozó szülő rendelkezik” (Indokolás [56]).
- [18] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egybe hangzóan jutottak arra a következtetésre, hogy a gyermek édesanyjának felróhatósága nem állapítható meg, hiszen minden elvárható megtett annak érdekében, hogy a kapcsolattartás zavartalanul megvalósuljon. Az olvasókönyv hiánya a teljes terjedelemben megvalósult kapcsolattartás zavartalanságát nem érintette, e hiány a gyermeknek hátrányt nem jelentett. E megállapításokat a bíróságok okszerűen indokolták.
- [19] Jelen esetben az indítványozó magát a nemperes eljárásban hozott döntést, annak rá nézve hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Önmagában azonban az, hogy az indítványozó a Ptk. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése során nem a végzésben foglalt eredményre jutott volna, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy fenti gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.
- [20] Összefoglalva a fentieket: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (2) bekezdése] összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] Az indítványozó a fentiekén túl állítja, hogy a Szegedi Járásbíróság nem küldte meg számára a kérelmezett édesanya által benyújtott ellenkérelmet, amely miatt sérült a *fair* eljáráshoz való joga és jogorvoslathoz való joga is.
- [22] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (7) bekezdésében elismert *fair* bírósági eljáráshoz való joggal és jogorvoslathoz való joggal összefüggésben kiforrott gyakorlata van. A testület a korábbiakban vizsgálta azt, hogy mely döntések ellen van lehetőség jogorvoslatra {e körben vizsgálta az Alkotmánybíróság a hatósági és bírói döntések ellen biztosított jogorvoslati lehetőségeket: 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [84]; valamint a jogszabályok ellen kizárt jogorvoslati jogot, például: 20/2011. (III. 30.) AB határozat, ABH 2011, 645}. Ebben a körben kitért az „érdemi, illetve eljárást lezáró döntés” kritériumainak való megfelelésre is [lásd például: 114/2010. (VI. 30.) AB határozat]. Értelmezte továbbá azt is, hogy mit jelent a tényleges és hatékony jogorvoslat érvényesülése {például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat; összefoglalóan lásd legutóbb: 3440/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában továbbá a *fair* bírósági eljáráshoz való jog több részjogosítványból épül fel, amelyek egyike a fegyverek egyenlősége. A valamennyi peres eljárásban érvényesülő fegyveregyenlőség részjogosultságát a testület közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vezette vissza {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [173]–[177]; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat}.

- [23] Jelen alkotmányjogi panasz fentiekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [24] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alaptörvény-ellenesség megállapíthatósága szempontjából a kézbesíteni elmulasztott irat tartalmának is jelentősége van. Attól ugyanis, hogy a kézbesítés elmaradása formálisan esetleg kimerítheti egy szakági eljárási szabály megsértését, még nem biztos, hogy ez szükségképpen magával vonja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapíthatóságát és ezáltal a bíróság döntésének megsemmisítését is [3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [21]; 3419/2021. (X. 15.) AB végzés].
- [26] A törvényszék jelen panasszal támadott végzésében – az Alkotmánybíróság fenti érvelésével egyezően – arra a következtetésre jutott, hogy „a kérelmezett észrevétele olyan további új információt nem tartalmazott, amely indokoltá tette volna az észrevétel további nyilatkozattételre való kiadását, ugyanakkor ez az eljárás indokolatlan elhúzódását eredményezte volna” (Indokolás [26]). A törvényszék összefoglalóan megállapította, hogy a nemperes eljárás sajátosságából fakadó eljárási jogszabályokat a Szegedi Járásbíróság megtartotta, eljárási szabálysértés nem történt.
- [27] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben nem veti fel az Abtv. 29. §-a szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [28] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ába foglalt feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1835/2022.

